

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

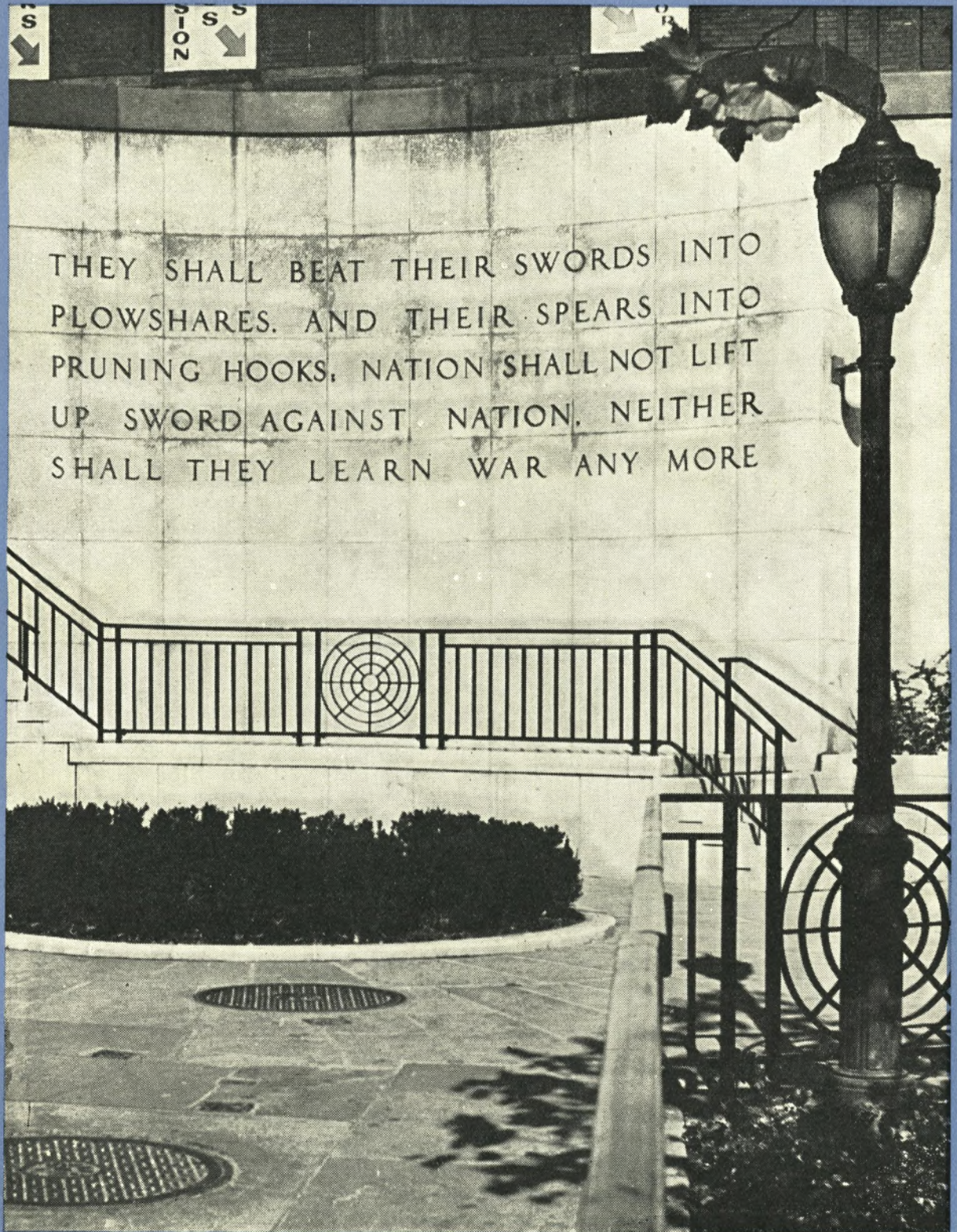
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

NR. 3. . MARTS 1959

14. ÅRGANG

UDGIVET AF
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND

Carl B. Christiansen & Co.

Landlystvej 38
Tlf. 75 11 83 - 75 02 89

Vandfast slibepapir -
Slibebånd og sliberondel-
ler til alle formål.

K. Gyldenstern

Klarering - Spedition - Kørsel
Bredgade 73 - København

Munch & Lerche

Ingeniør- & maskinforretning
Sankt Knudsvej 21 - København V.

P. E. EHRHARDT

Studiestræde 7 - København K.

**DANSK
FORSØLVNINGS ANSTALT**
Solbjergvej 24 - København F.

C. JUL. UTTENTHAL

Skalbakken 11 - Vanløse

P. ANDERSENS EFTF.
Mejerianlæg - Køleanlæg
København - Vanløse

P. HERSKIND DIEMAR

Ingeniør, cand. polyt.
Øster Søgade 32 - København K.

A. KELLER

Ingeniør
Ole Suhrsgade 20 - København K.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K.
(kontortid: 10—15, undtagen lørdag).

Telf.: Om dagen Minerva 1336, om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Oberst Fl. B. Larsen, Kasernen, Fredericia.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Ordrup 5075.

Sekretær: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø.

Den øvrige bestyrelse:

Pastor Aage E. Damtoft, Vesterbro 76, Aalborg.

Bankfuldmægtig Olav Holst, Søgårdsvej 26 A, Gentofte.

Seminarieforstander, cand. mag. Paul Holt, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen, Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorffs-lunds allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa, Banegårdspladsen, Århus.

Bibliotekar O. Leth, Johnstrupsvej 8, Sorø.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft, de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby, Fyn.

Læge Børge Næsted, Sadolinsgade 9, Odense.

Boghandler Otto W. Olesen, Rådhusstræde 2, Randers.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 18 A, Herning.

Landsretssagfører H. Rambusch, Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø.

Dommer K. Thestrup, M. F., Herning.

FORSIDEN:

Motivet er hentet fra FN's hus i New York. Det er en del af stadens gave til nationernes hus, og som inskription har man brugt det gamle bibelcitát, der her virker med en forbløffende aktualitet. „De skal smede deres sværd om til plovjern og deres spyd til haveknive. Den ene nation skal ikke løfte sværd mod den anden. Heller ikke skal de lære om krig mere“. Dette er smukke profetiske ord, og millioners ønske går i retning af deres opfyldelse. — Læs iøvrigt side 45 om FN's arbejde.

BLADET PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling: St. Kannikestræde 10, København K. - (kontortid 10-15) Minerva 1336. Kontoret er lukket om lørdagen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. (Medlem af Dansk Fagpresseforening), Slagelsegade 9, 2. København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30-18,30).

FORRETNINGSFØRER FOR BLADET

Arkitekt Henning Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund.
Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

A/S Folketidendes bogtrykkeri,
Ringsted.

INDHOLD:

	Side
En løsning i sigte	43
Hvad angår FN modstandsbevægelsen?	45
Vor stilling til tyskerne	47
Hos ministeren	49
Ferierejsen	53
Dagbogsblade	55
Gestapofangerne	57
Dachau-Klubben	57
Modstandsbevægelsens landsforbund en kendsgerning	59
Josef - et menneske	59
Gave til Paris	60

En løsning synes at være i sigte i erstatningskravet

Direkte ministeriel kontakt mellem Danmark og Bonn

Mens det tidligere var vanskeligt at vække de danske dagblades aktive interesse for at behandle det danske erstatningskrav til Vesttyskland for de danske kz-fanger, er der især i den sidste tid sket et omslag.

Det hænger antagelig sammen med, at mens man tidligere regnede med, at sagens løsning ville tage år, skulle der nu være muligheder for en løsning indenfor måneder.

Der er således sket det, at man fra ministeriernes side er gået i direkte forhandlinger med Bonn, idet kontorchef Fischer i udenrigsministeriet og kontorchef Juhl Christensen fra socialministeriet tirsdag den 17. marts afrejste til Bonn. Der er dog næppe grund til at formode, at man under besøget når frem til en løsning, men alene dette, at de danske ministerier optager orienterende forhandlinger, giver grund til at skimte en løsning.

Det sidste tyske tilbud opfattes både i Norge, Holland og i Danmark samt i andre lande, som snævert. Overfor disse betragtninger har man fra tysk side gjort opmærksom på, at man ikke ønsker at være så lidt large, som udlægningen af den tyske note har ladet formode i udlandet.

Ganske vist er der også andre røster. Således skriver redaktør Schweilin i Frankfurter allgemeine Zeitung for 27. februar, at når Østrig forlanger 5-900 mill. mark og Holland 125 mill. mark, er dette for meget. Udtalelsen har særlig interesse, dels fordi bladet står regeringen nær, dels fordi den antagelig bygger på at skulle forsvare det beløb på 300 mill. mark, som den tyske regering synes at have

lagt sig fast på som samlet beløb til alle erstatningsberettigede lande. Beløbet er ganske uanstændigt, og illustreres bedst ved, at Danmark i så fald ville få omkring 1 mill. mark.

Som det vil være vore læsere bekendt gennem vor å jour-føring af sagen gennem nu snart lang tid, hefter det danske synspunkt sig især ved det folkeretsstridige i den behandling, fangerne fik i de tyske lejre, altså ikke i selve arrestationerne.

Det er jo også dette synspunkt, der har bragt forhandlingerne i gang, men fra tysk side sætter man så ind med den tilføjelse, at der ikke kan være tale om at yde erstatninger til modstandsfolk, der har bekæmpet besættelsesmagten med våben i hånd, hvorimod man anerkender en kamp uden våben, dikteret af ideologiske grunde.

Skulle man gå ind på tankegangen, vil det betyde, at mellem 900 og 1000 danske modstandsfolk glider ud af „puljen“.

I drøftelserne har flygtningene til Sverige spillet en rolle. Det vil nok især blive de danske jøder, der kan komme på tale, men der er hertil at sige, at de danske jøders talsmænd ikke har stillet noget krav for denne gruppe, men nok for dem, der kom til Theresienstadt.

Spørgsmålet bliver også svært der-ved, at der i mange tilfælde ville opstå den situation, at den, der har sat liv og lemmer og skib i vove, ikke ville få erstatninger, hvorimod folk, han har bragt til friheden, i så fald ville få erstatninger.

PAN AMERICAN

INGENIØRFIRMAET

E. P. KROMANN

Upsalagade 26 - København Ø.
Tr. 4850

KR. DREYER

Dronning Olgasvej 21
København F.

FALCKS REDNINGSKORPS A/S
TEGN ABONNEMENT

CHARLES LEISNERS
BOGTRYKKERI A/S
Gl. Kongevej 15 - København V.

NORDISK
KINEMATOGRAFFABRIK
Gl. Kongevej 15 - C. 6873

MEJERIET „LYSHØJ“
VALBY

KARISE
ANDELSMEJERI

Hjalmar Jørgensen
CIGARFABRIK
FAXE LADEPLADS

CHR. KROGH

DRONNING OLGASVEJ 33 - KØBENHAVN F.

PANTHER SKO

DANSK LÆDER- & SKOTØJSINDUSTRI A/S
HEIMDALSGADE 14—16 - KØBENHAVN N.

J. WINTHER-NIELSEN

CIVILINGENIØR - M. ING.F. F. R. I.
RÅDGIVENDE INGENIØRKONTOR

Frederiksberg Allé 37

København V.

S. FRIEDLÆNDERS EFTFL.

G. SALICATH & CO.

Tordenskjoldsgade 25 - København K. - Byen 8712

NIELSEN & RAUSCHENBERGER
RÅDGIVENDE CIVILINGENIØRER F. R. I.
Frederiksgade 17³ - København K. - Mi. 6171

NORDISK COPYRIGHT BUREAU

Upsalagade 24

København Ø.

DAMECA

Skalbakken 8

København - Vanløse

VILH. PETERSEN & CO.

Tordenskjoldsgade 31

København K.

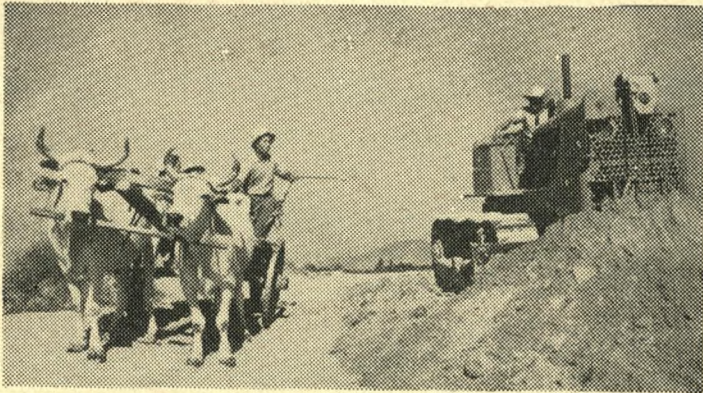
M. FOLMER ANDERSEN
RÅDG. CIVILINGENIØR F. R. I.

Store Strandstræde 21

København K.

Hvad angår FN modstandsbevægelsen

Af medlem af Europarådet, landsretssagfører *Per Federspiel*

Den lille by Chryssoupolis i Nordgrækenland er blevet centrum for et demonstrationsprojekt, hvor beboerne har arbejdet sammen for at konstatere deres samfunds behov efter store ødelæggelser under krigen og dens dønninger, og for at finde midler til at højne levevilkårene. Chryssoupolis er typisk for småbyer i Grækenland, Tyrkiet og Jugoslavien. I dag tjener denne by og Nestou distriktet som mønster på, hvad der kan udrettes ved korordineret planlægning af et samfunds udvikling. I et af projekterne indgår nybygning af vejene ud til markerne. Her ses en af landmændene i snak med en anden, der arbejder på en af vejene med en „bulldozer“ skænket af F. N.

Allerede før den anden verdenskrig brød ud, havde mellemkrigsårenes internationale fredsorganisation, præsident Wilsons værk: Folkenes Forbund, spillet fallit.

Man havde ikke turdet anvende retsmidler, de økonomiske eller militære sanktioner i form af blokade eller direkte våbenmagt, overfor de efterhånden omsiggribende overgreb mod den mellemfolkelige retsorden. Japanerne fik lov at angribe Kina, tyskerne fik uhindret lov at opruste i strid med Versaillestraktaten, Mussolinis overfald på Ætiopien gik upåtalte hen eller vakte i hvert fald blot behersket forargelse, „fremmede frivilliges“ eksperimenteren med nye våben i den spanske borgerkrig af fødte alene en hyklerisk reaktion, nemlig princippet om ikke-intervention. Der var i sandhed givet grønt lys for Hitlers forbryderiske hensigter, og udviklingen kulminerede med forræderiet mod Tjecoslovakiet.

Der var således ikke meget håb at hente i fortidens erfaringer, da de allierede statsmænd allerede på et tidligt tidspunkt under den anden

verdenskrig begyndte at arbejde på organisationen af efterkrigstidens samfund med henblik på at finde udveje til at forhindre en tredje verdenskrig.

Men når man lever i et fængsel, som vi jo alle mere eller mindre gjorde det efter den 9. april 1940, spejder man nu alligevel forventningsfuldt efter ethvert varsel om friheden. Alt, hvad der kunne tænde et håb om bedre tider, virkede som liflig musik og måtte inspirere til forstærket modstand.

Og således gik det også, da Churchill og Roosevelt efter deres møde i Atlanterhavet ved New Foundlands kyst — på et tidspunkt, der lå flere måneder før Amerikas indtræden i krigen — udsendte Atlanterhavs-erklæringen, det første forvarsel om en organisation, der efter nazisternes tiltægtgørelse skulle forene sejrherter og besejrede i et fælles arbejde for at sikre freden.

„Efter nazityraniets endelige tilintægtgørelse, håber de at kunne opnå en fred, som vil gøre det muligt for alle folk at leve i sikkerhed indenfor de-

res egne grænser og at sikre alle mennesker i alle lande en tilværelse fri for frygt og fri for savn . . .“

På denne erklærings grund, der tiltrådtes af alle de allierede regeringer, også Sovjetunionens, udarbejdedes efterhånden møjsommeligt Forenede Nationers pagt, således at den kunne vedtages i San Francisco på grundlovsdagen i 1945, endnu inden krigen mod Japan var afsluttet.

Målsætningen var høj, og menneskenes børn er skrøbelige. Ingen vil vel påstå, at Forenede Nationer har fjernet frygten fra menneskenes sind. Men frygten er ikke desto mindre væsentlig mindre, efter at Forenede Nationer gennem snart 15 år har vist sig ikke så lidt mere levedygtig end det gamle folkeforbund.

Forenede Nationers pagt bygger på forudsætningen om fælles oprædten mod angrebshandlinger og krænkelse af friheden. I så henseende er målsætningen ganske den samme som modstandsbevægelsens. Den anerkender retten til forsvar, nationalt eller kollektivt, mod forsøg på at forstyrre den internationale retsorden. Den anerkender nationernes ret til regionalt at organisere sig med det formål at varetage fælles interesser og godkender derfor på forhånd fredssikrende organisationer som Atlant-Alliancen.

Men det ville være naivt at tro, at en overenskomst som F. N. pagten skulle kunne fjerne ethvert modsætningsforhold mellem nationer eller politiske systemer, endsige umuliggøre konkurrencen om verdensherredømmet. Det værdifulde ved organisationen er imidlertid, at denne magtkamp nu på en række områder foregår indenfor organisationens rammer, d. v. s. i fuldt dagslys. De overraskende hemmelige diplomatiske manøvrer er blevet vanskeligere, fordi enhver nok så lille stat kan rejse et hvilket som helst spørgsmål, hvadenten det direkte berører dens interesser eller ej, for et internationalt forum.

Der har været mange skuffelser i tiden efter krigen. Nationalstaterne har ikke fuldtud evnet at underkaste sig de ophøjede principper, som de har skrevet under på. Men alligevel

HUGO DORPH

Taastrup

HARBOES BRYGGERI ^{A/S}

Skælskør

**DE DANSKE MEJERIERS
FÆLLESINDKØB**
Nykøbing F.

FYLDEPENNE MAGASINET
Knud K. Rasmussen
St. Kirkestræde 5 - Nykøbing F.

MIDDELBO OUTZEN A/S
Nykøbing F.

**LOLLAND-FALSTERS
KONTORFORSYNING**
Nykøbing F.

Aktieselskabet
PAPIRLAGERET
Nykøbing Falster

MEJERIET „PASTEUR“
Nykøbing Fl.

P. H. POULSEN
Elektroinstallatør - Saxkøbing

JENS RASMUSSEN
Havdrup

FAXE BRYGGERI A/S

BYGGERIETS MASKINSTATIONER, AKTIESELSKAB
Vester Farimagsgade 37 - København V. - Minerva 3870

LITOTRYKKERIET
H. C. Andersens Boulevard 4 - København V.

NORDISK ELEKTRICITETSVÆRK SELSKAB
KØBENHAVN S.V.

HOLMEGAARD
Kongelig hofleverandør — Nyhavn 12

LOLLAND-FALSTERS FRØHANDEL A/S
NYKØBING F.

er det langtfra urealistisk, at F. N. ved sin indgang har indhugget skriferes ord om, at nationerne skal smede deres sværd til plovjern og deres spyd til vingårdsknive, og at intet folk skal løfte sværd mod et andet eller øve sig i våbenførd.

Man burde måske have tilføjet efter teksten hos profeten Mika, at „da sidder enhver under sin vinstok og under sit figentræ uden at skræmmes“.

Ingen kan være i tvivl om, at under et virkeligt demokrati, det vil sige under et politisk system, hvor befolkningen har effektiv kontrol med den politiske ledelses handlinger, er

en angrebskrig utænkelig. Krige er kun mulige, hvor den politiske ledelse har slået sig løs fra befolkningens kontrol. Den første og afgørende betingelse for verdensfreden er derfor tyranniets udryddelse. Endnu er verden befængt med tyrannier. Sålænge dette er tilfældet, må vi beholde plovjernet i den ene hånd og sværdet i den anden. Dette må vi gøre for at kunne forsvare os mod tyranniet. Et væbnet angreb mod tyrannierne ville være et forræderi mod demokratiet. Derfor står indskriften ved indgangen til F. N. som en flammeskrift, der maner demokratiet til at sejre ved klogskabens og eksemplets magt.

Vor stilling til tyskerne

AF
PAUL HOLT

Spørgsmålet er påny rejst i forbindelse med „Verdens-Veteran-Forbundet“s kontakter til den danske modstandsbevægelse.

Da denne sammenslutning er beregnet på tidligere regulære soldater, har den i og for sig ikke noget med modstandsbevægelsens mere „irregulære“ folk at gøre, og det ville derfor være rimeligt, om man holdt sig tilbage fra deltagelse heri.

Men situationen giver anledning til nogle mere almene betragtninger, som da også er omtalt i sidste nr. af „Pigtråd“.

Det vil være meningsløst, om vi i den nuværende verdenssituation udelukkende tager vor stilling til tyskerne ud fra vore oplevelser i krigens år.

Verden er blevet omkalfatret i de år, der er gået siden krigen. Men de store livsspørgsmål er de samme. Det er en simpel historisk kendsgerning, at det diktatorsystem, som var tyskernes særkende dengang, nu er overtaget af russerne. Forholdet mellem magterne er blevet et andet, og rent faktisk er Vesttyskland i dag en allieret magt i kampen mod dette diktatorsystem, og det må vi tage konsekvenser af.

Det vil naturligvis også føre en noget anden holdning med sig overfor tyskerne i dag. **Men lad os gøre det med værdighed!**

Vi skal ikke pludselig begynde at falde hinanden om halsen. Der er ikke nogen grund til, at tyskerne skal holdes i uvidenhed om deres egen historie og om de uhyggelige virkninger, deres handlinger i krigens tid førte med sig også i vort land.

Der skal nødvendigvis en vis tid til for at foretage den nødvendige omstilling.

Det afgørende må være, at vi kan få en sikker overbevisning om, at vi virkelig står på samme side.

Til at optræde med værdighed hører også, at vi holder vort eget hus i orden. Det vil i denne sammenhæng sige, at vi også forsvarsmæssigt gør vort til, at vi er beredte, at vi ikke ved vor egen politik kommer ind i den situation, at Danmarks sikkerhed bliver et spørgsmål om tysk forsvarsordning. Jo svagere vi gør vort militære beredskab, desto nærmere kommer den dag, da vore allierede for den almindelige sikkerheds skyld, for at bevare et frit Europa, ser sig nødsaget til at lægge Danmark som et militært tomrum ind under et tysk domineret militærområde, — det var jo det, man gjorde i mellemkrigstiden.

Altså lad os tage konsekvenserne af udviklingen siden krigen, men lad os gøre det med værdighed.

Paul Holt.

Dr. Hæstrup indbudt til at opponere på universitetet i Oslo.

I slutningen af maj skal den norske historiker Sverre Kjelstadli ved universitetet i Oslo forsvare sin doktordisputats, „Hjemmestyrkerne — den militære modstand under den tyske okkupation“. Lektor, dr. phil. Jørgen Hæstrup, Odense, har ifølge „Information“ fået opfordring til at være opponent ved forsvaret af denne disputats, der i mange måder ligger på linje med dr. Hæstrups egne værker om besættelsestiden i Danmark.

Sverre Kjelstadlis værk ventes at indeholde overraskende oplysninger om den norske modstandsbevægelse. Ligesom dr. Hæstrup har Kjelstadli forladt den snævert nationalistiske betragtning af besættelsestiden og i stedet søgt at anskue og forklare den i sammenhæng med de øvrige besatte landes modstandsbevægelser og de frie allieredes bestræbelser. Det er i den forbindelse interessant, at den norske historiker i høj grad har søgt oplysninger hos andre landes historikere og institutioner, der forsker i besættelsestiden og den 2. verdenskrig i det hele taget.

Lever naziånden og herrefolksmentaliteten endnu?

I et læserbrev i Social-Demokraten for 15. marts skriver John Christiansen:

Iklædt arbejdstøj spadserede jeg i min frokostpause (i juli sidste år) en tur i Havnegade, hvor der i det meget smukke vejr var nok at se på ved anlægskajen for bornholmer- og sverigesbådene.

Som jeg gik der, kom der en tysk bil kørende og føreren spurgte mig efter at være stået ud af vognen, om jeg ikke vidste et sted, han kunne parkere.

Det var en forretningsmand fra Hamburg med frue, der var skolelærer og en datter i 12—13 års alderen, der var på ferie her i landet og nu i det gode vejr ville en tur til Sverige uden vognen.

Først udtalte han sin anerkendelse af, at han altid kunne få svar på sit eget spørgsmål, når han spurgte om vej her i landet, men derefter gjorde han nar ad dette lille land og denne lille dumme by og havn, hvor man ikke en gang kunne parkere sin vogn. Næ, så skulle man se Hamburg. Jeg blev lidt vred, og erindrede ham om forskellige sandheder, hvorefter han skulle være glad for at blive på landet her i landet, som han selv havde sagt, han blev.

Nu spørger jeg, er det et udslag af det i overskriften nævnte, når den tyske forretningsmand hoverende og overlegent sagde: Ja, ja, pas på, I tror I vandt krigen, men husk, vi vandt det materielle.

Personligt tror jeg ikke, de må få for langt tøjr.

I sandhedens interesse skal bemærkes, at den tyske frue gav mig en undskyldning, men alligevel.

KLEMMENSEN & NIELSEN Nykøbing F.
THOR-VASK A/S Nykøbing F.
HANS HENRICHSEN & CO. A/S Nykøbing F.
JOHANNES MERTZ A/S Nykøbing F.
SCHRØDER & NIELSENS EFTF. Tapet- & farvehandel Vestergade Maribo
MARIBO FRØKONTOR Frøavl og frøhandel Maribo
HOFFS EFTF. Salmer Jørgensen Maribo Telf. 77
RICHARD BECK A/S Maribo
K. THAL JENSEN A/S Træløst - Bygningsartikler Maribo
Aktieselskabet LOLLANDS HANDELS- OG LANDBRUGSBANK Maribo afdeling
NYSTED BOGHANDEL Gustav Knuthsen Nysted 87 10 33
C. HENRIKSEN Torvet 4 Sækkjøbing
FARVEHANDELEN AXELHUS Østergade Rødby

A/S NYKØBING F. BRYGHUS	
SPAREKASSEN I NYKØBING PAA FALSTER	
Aktieselskabet P. HATTEN & CO. Maribo	
Aktieselskabet C. A. QVADE & CO.	
SPARE- OG LAANEKASSEN FOR NYKØBING M. OG OMEGN	
A/S MORSØ FRØKONTOR	ASGER MATHIASSEN Morsø Jern- & Stålførretning Nykøbing Mors
KINO Nykøbing M.	MAGASIN Johs. Jensen Nykøbing Mors
NIELS JENSEN & SØN Nykøbing M.	FREDR. BANGS EFTFLG. Axel Holt Nykøbing Mors
ARRO PLASTIC A/S Lundby station	SPØTTRUP BORDFABRIK
HARALD PEDERSEN Grundvad Teglværk Telefon 4 Spøttrup	I/S SPØTTRUP KAROSSERIFABRIK
DURUP MØBELFORRETNING v/ S. Stougaard	EINAR KNUDSEN A/S Manufaktur — Skive
AXEL TOFT Korn- og foderstoffer Tlf. 27 - Durup	DURUP MØBEL- OG STELFABRIK
DURUP SUKKERVAREFABRIK v/ V. Bloch - Durup st.	KR. WINSLØW „ØSTRE TEGLGAARD“ VIBORG

Kammeraternes Hjælpefond

HOS MINISTEREN I VIGTIG SAG

Ideen med oprettelse af et institut til videnskabelig forskning af besættelsestidens historie mødt overalt med velvilje.

I referatet af sidste bestyrelsesmøde i Kammeraternes Hjælpefond meddeltes det, at bestyrelsen havde vedtaget at gå ind for to sager, der senere ville blive omtalt.

Forarbejderne er nu så langt fremskredet, at vi kan meddele, at det drejede sig om at medvirke til rejsningen af et monument for den norske minister Niels Chr. Ditleff, manden bag de hvide busser.

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, Horsens, rettede i sidste nummer af vort blad en opfordring til kammeraterne og andre, der måtte have sympati for tanken, om at støtte sagen ved at indsende bidrag til vort kontor, giro 780, og skrive: Ditleff på talonen. En del har fulgt opfordringen og flere følger forhåbentlig efter.

Den anden sag, man vedtog at gå ind for, var at virke for oprettelse af et institut for videnskabelig forskning af besættelsestidens historie.

Der har lige siden bestyrelsens vedtagelse været arbejdet med sagen.

Tanken blev oprindelig fremsat i en leder i „Pigtråd“. Emnet for lederen var en omtale af 15 års-dagen for 29. august, og den sluttede med en opfordring til, at man gav dagen den gave, at oprette et institut til videnskabelig forskning af besættelsestidens historie.

Idéen blev grebet af en af vore kammerater uden for bestyrelsen, og da nogle orienterende forhandlinger, der førtes, pegede i retning af, at der var muligheder for sagens gennemførelse, har et arbejdsudvalg, bestående af overtrafikassistent Kai Linde, seminarieførstander, cand. mag. Paul Holt samt overlærer Johs. Fosmark, arbejdet videre, og torsdag den 26. februar havde udvalget foretræde for undervisningsminister Jørgen Jørgensen. Man argumenterede for sagens fremme og overrakte ministeren følgende henvendelse:

Til undervisningsministeren!

I alle lande, som under 2. verdenskrig har været under tysk besættelse, udføres der i disse år et systematisk arbejde for på videnskabelig basis at udforske og fremstille denne periodes historie.

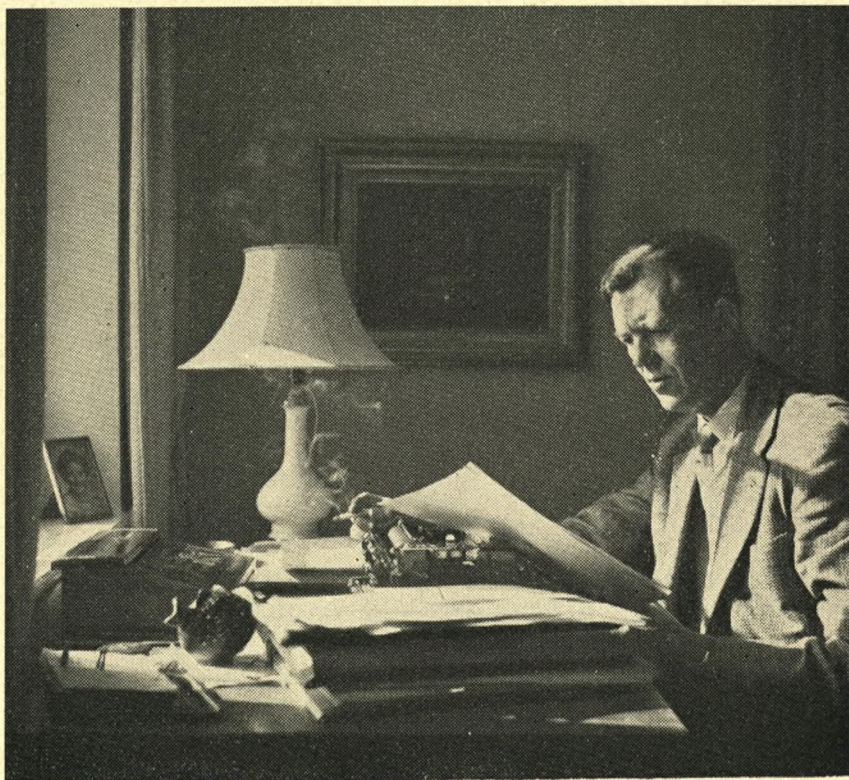
Gennem dr. phil. Jørgen Hæstrups indsats på dette område har Danmark vundet international anseelse, og det er et almindeligt ønske, at der må gives denne forsker mulighed for at fortsætte og udvide det påbegyndte indsamlings- og forskningsarbejde. Tiden hertil er nu, hvor man både er kommet begivenhederne noget på afstand og dog stadig vil kunne få korrigerende oplysninger af endnu levende personer.

For dr. Hæstrups vedkommende vil

det være nødvendigt, at han frigøres fra sit skolearbejde, således at han helt kan samle sig om besættelsestidens historie. Ved at knytte ham til et universitet, vil forskningen få almen betydning, og vi skal derfor tildele os at henstille til ministeren at tage under overvejelse at søge dr. Hæstrup knyttet til Aarhus Universitets humanistiske fakultet med en økonomisk status, der ikke må være ringere end den, han har nu. Ved Aarhus Universitet vil der være særlige muligheder for at få gennemført den foreslåede virksomhed.

I vedlagte memorandum, som er udarbejdet af dr. Hæstrup, er der gjort rede for nogle af de opgaver, som særlig bør komme i betragtning i forbindelse med besættelsestidens historie, og dr. Hæstrup slutter således:

„Ingen forskning har sit formål i sig selv, men i sin værdi for samfundet. Det vil her være en afgørende opgave at samle og omforme de opnåede forskningsresultater i en for alle tilgængelig form. Sandheden om

Hidtil har dr. Jørgen Hæstrup arbejdet med sine studier i hjemmet på Fyn. Vi ønsker ham nu bedre studiemuligheder ved universitetet.

SKIVE MØBELFABRIK
MICHAEL NIELSEN Aktieselskab Skive
RESENEVJS AUTOLAKERERI Tlf. 607 Resenvej 62 A — Skive
LADEFOGED Isenkram — Skive
MASKINFABRIKEN „GODTHAAB“ Skive Tlf. 725
A/S K. DAHL PEDERSEN Aut. Volvo forhdl. Torvegade 11 — Skive
SKIVE BØRSTEFABRIK AKTIESELSKAB
A/S ARB. BRØDFABRIK SKIVE
A/S GAMMELGAARDS DAMPMØLLE SKIVE
HENRICHSENS ULDSPINDERI SKIVE
SKIVE RADIO SERVICE Th. Josephsen - J. Nautrup Thinggade 18 Skive
LØVSTADS FOTO Tlf. 1250 Vestergade 4 - Skive
C. F. REIMER Elektromekanisk etabl. Tlf. 996 - Skive

AKTIESELSKABET DURUP POLSTERMØBELFABRIK DURUP
AKTIESELSKABET LANDBOBANKEN I SKIVE SALLING BANK
A/S SKIVE MARKFRØKONTOR
SKIVE KULKOMPAGNI A/S
SKIVE ANDELSKREATUREKSPORTFORENING
SKIVE OG OMEGNS ANDELSVASKERI
LUNDGAARD TEGLVÆRK STOHOLM, JYLLAND
DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND AFDELING SKIVE A.
ANDR. ANDERSEN A/S BRDR. H. & S. ANDERSEN AKTIESELSKAB SKIVE
SCHADES PAPIRINDUSTRI OG VESTJYLLANDS PAPIRPOSEFABRIK SKIVE
SKIVE TØMMERHANDEL A/S

disse år kan man kun tilnærme sig efter et grundigt forskningsarbejde, efterhånden som resultaterne fremlægges på en for alle tilgængelig måde, så det bliver kendsgerninger og alvorligt begrundede standpunkter, og ikke tilfældigheder og fordomme, der kommer til at præge vort kendskab til disse skelsættende år“.

Vi håber meget, at det må lykkes at tilvejebringe bevilling til dr. Hæstrups aflønning i en universitetsstilling. Hermed vil der være skabt den afgørende forudsætning for at få sat et sådant arbejde i gang for alvor. Vi tror, at det vil være muligt på den af os foreslåede måde.

Underskrevet af:

Erik Arboe-Rasmussen,
redaktør,
Ridehusvej 10, Gentofte.

Egil Barfod,
grosserer,
Erslevsvej 2, Gentofte.

V. Bennike,
generalmajor,
Rakelsvej 6, Hellerup.

P. M. Daell,
grosserer,
Kokkedal.

Niels Banke,
underdirektør,
Caroline Amalievej 12, Lyngby.

C. Bartholdy,
præst,
Falkevej 13, Kolding.

C. A. Bodelsen,
professor, dr. fil.,
Travervænget 16, Charlottenlund.

Kaj Dahl,
konsul, advokat,
Horsens.

P. M. Digmann,
generalmajor, chef v. hærstaben,
Sølvgade 22, København K.

Gudrun Fiil,
frue,
Hvidsten kro.

H. Fuglsang-Damgaard,
Biskop,
København.

E. Husfeldt,
professor, dr. med.,
Rigshospitalet.

Frode Jakobsen,
fhv. minister, MF.,
Ravnsnæsvej 107, Birkerød.

Sigvald Kristensen,
chef f. udenrigsministeriets pressebureau,
Østbanegade 13, Ø.

Jens Lillelund,
direktør,
Blidahpark 10, Hellerup.

Einer Møllerup,
fhv. politiinspektør,
Esthersvej 31, Hellerup.

Arne Noe-Nygaard,
professor, dr. fil.,
Øster Voldgade 7, K.

Poul Sabroe,
redaktør,
Klampenborg.

Knud Secher,
redaktør,
Odense.

O. Strange Petersen,
professor,
Heibergsgade 27, Aarhus.

Tage Taaning,
redaktør,
Berlingske Tidende, København.

A. Toldstrup,
Egebæksvej,
Højbjerg, Aarhus.

H. Ølgaard,
biskop,
Odense.

Kai Linde,
overtrafikassistent,
Engløbet 21, Herlev.

Holger Eriksen,
redaktør, MF.,
Duevej 10, Aarhus.

Erling Foss,
civilingeniør,
Egehøjvej 19, Charlottenlund.

V. Gyth,
oberst,
Toldbodgade 29, København.

A. Højland Christensen,
generalmajor,
Hostrupshave 1, V.

S. Johnstad-Møller,
generalmajor,
Sorgenfri, Lyngby.

Halfdan Lefèvre,
overlæge, dr. med.,
Glostrup.

Ole Lippmann,
direktør,
Kirsebærvænget 2, Hørsholm.

Ebbe Munck,
kontorchef,
udenrigsministeriet.

Regin Prenter,
professor, dr. teol.,
Trøjborgvej 58, Aarhus.

A. Schoch,
redaktør, cand. polit.,
Femte Juni plads 7, F.

Hakon Stephensen,
chefredaktør,
Politiken, København.

Terkel M. Terkelsen,
chefredaktør,
Berlingske Tidende, København.

Knud Thestrup,
dommer, MF.,
Herning.

Erik Warburg,
professor, dr. med.,
Rigshospitalet.

A. H. Vedel,
viceadmiral,
Rypevej 13, Hellerup.

Johs. Fosmark,
redaktør, overlærer,
Slagelsegade 9, Ø.

Paul Holt,
seminarieforstander, cand. mag.,
Aarhus.

Udvalget fik en særdeles venlig modtagelse og en udtalelse, der fortolkes sådan, at man i ministeriet vil søge sagen fremmet.

Henvendelsen blev straks udførligt omtalt i Pressens radioavis og omtalt i et meget stort antal dagblade, der alle er gået ind for sagens løsning på den foreslåede måde.

Willads Jensen fylder 65.

Lørdag den 16. maj fylder overpolitibetjent Willads Jensen, Århus, 65 år. Willads Jensen vil være kendt af bladets læsere for en række indlæg om forhold, der har hans særlige interesse. Han kan lide at skrive, og ofte udtrykker han sine tanker på versform.

Han har gennem årene været aktivt medlem af mandskoret „Aarhus Sangforening af 1843“, ligesom han har været virksom solist-sanger og oplæser i stedlige foreninger.

I sin tilværelse som pensionist leder han ofte tankerne gå tilbage til tiden i Buchenwald.

**B P
SERVICE**

A. JOHNSENS AUTO SERVICE

Reservevej 26 - Skive
Tlf. 299

HEM MASKINFABRIK

v/ S. Pedersen
Tlf. 26 - Hem st.

KNUD ØSTERGAARD

Betonvarer - Skive

**VESTJYDSK GLASIMPORT
AKTIESELSKAB**

Skive

BRDR. BRØNDUM

Installations- og ingeniørforetning
Tlf. Skive 31

J. J. ØSTERGAARD

Skive

MARINUS NIELSEN

Herreekvipering
Skive

BORUP JENSEN

Manufaktur
Skive

MOKKA COMP.

Frederiksgade 7 - Skive

**NORDVESTJYDSK
TØMMERGAARD A/S**

JENS JENSENS EFTF.

Vinhandel
Viborg

SKIVE ANDELSSLAGTERI

AAGE SELCHAUS JERNFORRETNING A/S

SKIVE

SKIVE SPAREKASSE

JENS FOGH A/S

SKIVE

JUNGS BOGHANDEL

Stephan Agger
Skive

VESTJYDSK KUL-IMPORT A/S

Skive

SKIVE FOLKEBLAD

HARALD ESPERSEN

Frederiksgade 5 - Skive

FRITZ HOUMANN

Tapet- & farvehandel
Skive

A/S DIGES TRÆLASTHANDEL

Skive

A/S ERLING RASMUSSEN

Adelgade 14 - Skive

BRDR. HENDRIKSEN

Musikhandel Skive

OTTO FRIIS' BOGHANDEL

Adelgade 16 - Skive

BETONVAREFABRIKKEN LØVEN

SKJERN

ASK HØJSKOLE

Malling

SKOTØJSBØRSEN

Vestergade 29 Silkeborg

Ferierejsen

FOR SKADELIDTE KAMMERATER

Vi har modtaget ca. 7000 kr. - vi mangler »kun« 8000 kr.

+ 1 5-pers. bil og 1 4-pers. bil — eller een folkevognsbuss

Takket være stor offervilje hos kammeraterne og hos fondens venner har vi indtil nu modtaget ca. 7.000 kr. til det gode formål, og vi må heraf skønne, at den gode idé — ferierejsen for nogle af vore hårdest ramte kammerater — er slået godt an. — Vi siger hjertelig tak for de modtagne penge. — Vi siger også hjertelig tak til de — foreløbig 9 — bilejere, der gratis har stillet deres bil til rådighed til den 3600 km lange rejse. De færreste tænker vist på, at det koster ca. 25 øre pr. km at have en bil kørende — ud over benzinen, d. v. s. at hver bilejer giver en gave på 8—900 kr.

Nu mangler vi altså „kun“ ca. 8.000 kr., og de skal skaffes i løbet af ca. 12 uger, så holder rejsebudgettet, og vi behøver ikke at røre ved fondens kapital, der jo iflg. fundatsen skal anvendes til mere „direkte“ hjælpeforanstaltninger.

Skulle det mon være uoverkommeligt at skaffe det beløb — til det formål? Det er der vist ingen af os, der tror.

Er det ikke således for mange af os, at vi netop nu i disse dage stiller det FOR OS ganske selvfølgelige spørgsmål: „Hvor skal vi egentlig holde ferie i år!“ — „Skal vi tage til Rhinen? eller til Østrig? — måske til Schweiz?“ — måske bliver det kun oppe i sommerhuset i Nordsjælland — måske ved Vesterhavet — men ferie skal vi i hvert fald have; det er så klart og ligetil, næsten en ret, man har.

Og lige så selvfølgelig burde det vel også være, at vore gamle kammerater fra modstandskampen skulle have denne ret.

Se, hvis du nu lægger for med et beløb efter evne, så bliver du straks i godt humør — og du taler så med den næste — og han (hun) med den

næste igen — og så er der skred i foretagendet.

Vi oplevede på kontoret en sjov lille historie. — En kammerat kom ned og gav os 20 kr. til rejsen, og han fortalte så, hvorledes han var kommet til netop tallet 20. — Han var fuldstændig klar over, at noget skulle han give, og han stod med en „tier“ i hånden og tænkte åbenbart på, om det var for lidt eller for meget — for hans budget. Så fandt han en mønt op af lommen og spillede halvt eller dobbelt — krone kom op — „Værs'go — her er de 20 kr.

Men vi mangler altså 2 vogne — en 5-personers og en 4-personers (alderhelst en 8-pers. folkevognsbuss. Vi har nemlig tilmeldt 7 skadelidte, som vi endnu ikke har bilplads til. Selvfølgelig får „chaufføren“ kost og logi for sin ulejlighed — og tak til.

Vi på kontoret har talt flere gange med hver enkelt af de tilmeldte rejse-deltagere — der er rejsefeber og rejseglæde over hele linjen, der skal skaffes pas, rejsekuffert og meget mere.

Men — for der er et stort men.

K. H. har aldrig tidligere forsøgt at lave rejser for skadelidte, og vi har heller aldrig været ude for at skulle skaffe 15.000 kr. til en rejse, eller 10—12 biler o. s. v. Derfor er disse 2 rejser at betragte som et forsøg.

Som nogle af jer måske ved, havde fondens bestyrelse oprindeligt kun givet tilladelse til een rejse med max. 31 à 35 deltagere, men efterhånden havde så mange tilmeldt sig, at det samlede antal — incl. absolut nødvendige reservechauffører og de skadelidte kammeraters koner — nåede op på ca. 50. Også dette antal gik forretningsudvalget med til, men det blev samtidig besluttet, at man på de to første ture skulle indhøste erfa-

ringer og derefter tage stilling til, om det var forsvarligt og ønskeligt at fortsætte med endnu nogle lignende rejser.

Naturligvis er der flere kammerater, der i høj grad fortjener og ville have godt af sådan en vidunderlig oplevelse midt i en grå hverdag. Hvis der kun havde været een eller et par stykker, som vi måtte skuffe, så var det vel gået også, men der har været så mange forespørgsler, at der godt kunne laves een rejse til.

Til jer, der ikke kommer med i denne omgang, vil jeg sige: „Selv om det kan være lidt svært, så prøv at glæde jer på de heldiges vegne, og så skal I forstå, at der virkelig er mulighed for, at rejserne fortsættes, hvis alt går efter forventning på de to første ture.

Nu laver vi foreløbig en venteliste — andet og mere har jeg ikke myndigelse til i dag.

Venlig hilsen

H. KORNBECK.

Årsmøde i Grini-Klubben

Nordmændene vil skabe et frihedsmuseum.

Grini-klubben har på sit årsmøde vedtaget at gå ind for rejsning af et frihedsmuseum med det danske som forbillede.

Redaktøren af Grini-Posten, Erling Lian, ønskede at gå af efter en virketid på snart 10 år.

Overingeniør Leif Nordstrand slutter sin afskedshilsen til bladets redaktør med disse ord:

„Alle, som kender Erling Lian, véd, at han ikke kan være lunken. Det strider simpelthen mod hans natur, heldigvis. Dette karaktertræk har også sat sit præg på Grini-Posten. Så længe den har eksisteret, har det været et blad med klare, stærke standpunkter, et blad, der er politiske ex-fanger værdigt.

Også det vil vi takke Lian for, og det gør vi bedst ved at love at føre den tradition videre, han har skabt“.

Johan Egeberg ønskede at gå af som formand. I stedet valgtes Frithjof Leqvamb. Leif Nordstrand er tiltrådt som redaktør af Grini-Posten.

E. B. M.
ØSTERGADE 1 - AARHUS

BRDR. RASMUSSEN
Maskinfabrik
J. Baggesensvej 27 - Aarhus

KORSETFABRIKEN LUND
Nørre Allé 32 - Aarhus

**LIVSFORSIKRINGSSELSKABET
JYLLAND**
Aarhus

VAREHUSET ATLAS A/S
Aarhus

HORSENS MEJERI
Aktieselskab
Svanegade 1 - Horsens

B. HJERRESEN
HORSENS

Glarmester
C. O. HANSEN
Søndergade 41 - Horsens

ANDERS LERVAD & SØN I/S
Askov - Vejen

H. EHLERS & SØN
VEJEN

Aktieselskabet
KOLDING KORN

H. LORENTZEN & SØN
BRØRUP

SØREN AAEN
HAMMEL

I/S SAGFØRER-AUKTIONERNE
I AARHUS

**AKTIESELSKABET
HORSENS SØLVVAREFABRIK**
Brdr. W. & S. Sørensen

LANDBOSPAREKASSEN I HORSENS

A/S HOKI
HORSENS

BRANDE & OMEGNS ANDELSVASKERI
A. M. B. A. - BRANDE - TLF. 373

ASKOV ANDELSVASKERI
ASKOV PR. VEJEN

KOLDING STRØMPEFABRIK

JENS JUHLS SAVVÆRK
KOLDING

SYDJYDSK COLD STORES A/S
KOLDING

N. A. JØRGENSENS
MØBELFABRIK
BRAMMINGE

27/2

Nazigeneralen tabte injurieszag.

Forfatteren Erich Kuby og programsekretær ved Nordwestdeutscher Rundfunk, Ruediger Proske, er blevet frikendt i den injurieszag, som den tidligere faldskærmsgeneral Bernhard Ramcke havde anlagt.

Generalen følte sig krænket over den rolle, han spillede i et hørespil af Kuby om belejringen af Brest under den anden verdenskrig. Generalen, der er kendt som ivrig nazist og forsvarer af tyske krigsforbrydere, følte sig krænket over den påstand, at han i 1944, ved at forlænge modstanden i Brest, havde forvoldt 10.000 soldaters død, ene og alene for at få en tapperhedsmedalje. I hørespillet lød et spørgsmål: Er Ramcke da et svin? — og svaret lød: „Han er blot en landsknægt“.

Statsadvokaten krævede frifindelse, fordi Kuby havde handlet i offentlighedens interesse, og den tid var forbi, hvor generaler var fredet i klasse a. Oprindeligt havde anklagemyndigheden afvist sagen, men efter en retskendelse blev sagen fremmet.

1/3

Tysk antisemitisk skrift beslaglagt som statsfjendligt.

Højesteret har i dag afsagt en kendelse om beslaglæggelse af et smædeskrift, der er forfattet af tømmerhandleren Friedrich Nieland.

Denne var sammen med sin trykker Heimberg blevet frikendt ved Hamborgs højesteret. Denne dom, der var endelig, har udløst en protestbølge. I sin pjece havde Nieland påstået, at lederne selv havde arrangeret massebordet på de seks millioner jøder under Hitler-styret, og krævet indførelse af strenge love mod jøderne. Han påstod i retten, at han ville beskytte jøderne mod deres egen verdensregering.

Få dage efter den første dom i Hamborg forbød en anden domstol Nieland og Heimberg at udsende deres pjece. Højesteret i Karlsruhe har gennem en „objektiv procedure“, d. v. s. uden parterne, kendetegnet pjeceen som statsfjendlig.

Dommer Budde, som i første omgang frikendte Nieland i Hamborg, er senere blevet afsløret som tidligere nazist. Han er efter eget ønske blevet forflyttet til en civildomstol, men der svæver en retssag mod ham.

2/3

Tysk læge arresteret.

Benyttede kz-fanger til medicinske eksperimenter.

En forhenv. læge ved Sachsenhausen koncentrationslejren, dr. Emil Schmitz, blev i dag arresteret på grundlag af vidneforklaringer under retssagen mod de

to lejr-vogtere Ernst Sorge og Emil Schubert, der blev dømt fornyligt.

Schmitz er mistænkt for at have myrdet talrige Sachsenhausen-fanger ved at gøre dem til genstand for medicinske eksperimenter, meddeler politiet. Flere vidner berettede under sagen mod Sorge og Schubert, at den nu 44-årige Schmitz havde ansvaret for eksperimenter, der blev udført med fangerne.

Retten har afsagt kendelse om, at Schmitz skal holdes under arrest under sagens forundersøgelse, idet der består en risiko for, at han kan flygte til udlandet. Foreløbig afviser Schmitz alle anklager og indrømmer kun, at han har været læge i den berygtede koncentrationslejr.

Schmitz boede indtil sin anholdelse i Ingelheim ikke langt fra Mainz, men praktiserede ikke.

2/3

Protester mod tyskere i Norge.

Siden forsvarsminister Niels Handal under frontaledebatten i det norske storting bekræftede, at det var tanken at stationere tyske officerer på Kolsaas og at oprette tyske forsyningslagre i Norge, er der kommet omkring 300 protester til stortinget. Protesterne kommer såvel fra enkeltpersoner som fra foreninger, mest fagforeninger.

8/3

Ægteskab, Hitler hindrede, kendt gyldigt.

Fru Dagmar Laurell, gift med en tandlæge i Storuman i Norrland, er ved dom af Vesttysklands højeste forvaltningsdomstol blevet tilkendt en arv på 15 millioner svenske kroner.

10/3

Dødsdømt som ansvarlig for 400.000 mord.

Erich Koch, der var nazidistriktsleder i Østpreussen og guvernør over store områder i det besatte Polen under den anden verdenskrig, blev i dag dømt til døden for krigsforbrydelser ved en domstol i Warszawa. Desuden blev han frakendt alle borgerlige rettigheder, og hans formue blev konfiskeret.

Koch, der var blandt Hitlers nære venner, blev i statsadvokatens afsluttende tale erklæret for ansvarlig for 400.000 polakkers og polske jøders død.

Da dommen blev oplæst, lød der højlydt bifald fra de overfyldte tilhørertribuner, mens Koch sank sammen i sin lænestol.

Sagen mod Erich Koch har været den mest langvarige og dyreste proces i Polen efter krigen. Den begyndte den 20. oktober, og der blev holdt 76 retsmøder. Kochs to beskikkede forsvarere, hvoraf den ene var professor Jerzy Slowowski fra universitetet i Lublin, anmodede retten om at afsige en mild dom, fordi Koch er en syg mand efter mange års fængselsophold. Forsvarerne har tidligere erklæret, at de ville appellere sagen til Polens højesteret, hvis Koch blev erklæret for skyldig.

Efter krigen opholdt Koch sig i Vesttyskland under falsk navn. Han blev arresteret i 1955 og af de britiske okkupa-tionsmyndigheder udleveret til Polen.

Domsafsigelsen overværedes af fjernsyns-, radio- og bladkorrespondenter fra Polen og en række andre lande.

Erich Koch lytter til retsforhandlingen.

AKTIESELSKABET E. RASMUSSEN
FREDERICIA MASKIN- OG ELEKTROMEK. FABRIKER
Fredericia

FREDERICIA CELLULOSEFABRIK A/S	ELFORSYNINGENS ANDELSSELSKABET SØNDERJYLLANDS VESTKYST SKÆRBÆK	
P. C. TERLING & CO. Esbjerg		
A/S VESTJYDSK KRYSTAL-ISVÆRK Esbjerg		
HADERSLEV BANK AKTIESELSKAB Toftlund filial	GRAM TÆPPEFABRIK A/S	
SPARE- OG LAANEKASSEN FOR SKÆRBÆK OG OMEGN	BREDE SOGNS SPARE- OG LAANEKASSE	
SKÆRBÆK BANK AKTIESELSKAB	KONFEKTIONS FABRIKEN „KOFA“ A/S AABENRAA	
SKÆRBÆK TØMMERHANDEL v/ Emillus C. Petersen	NORDBORG SPAREKASSE	
NIELS CHRISTOPHERSEN Kolonial og isenkram Rødning	PETER TRUELSEN Kolonial - Isenkram - Vine Konserves AGERSKOV	„AMARYLIS“ A. Hansen, handelsgartner GRAM
RØDDING TØMMERHANDEL Chr. J. Ravn	AGERSKOV SOGNS SPARE- OG LAANEKASSE	N. TIMMERMANN GRAM SAVVÆRK
LØGUMKLOSTER BANK AKTIESELSKAB	LØGUMKLOSTER OG OMEGNS CENTRALVASKERI	A/S JOHS. SCHOU Farve- & lakfabrik VAMDRUP

Gestapofangerne

Generalforsamling i Sjællands-afdelingen

Stor tilslutning og rig foretagsomhed.

Foreningen Gestapofangerne Sjællandsafdeling holdt årlig generalforsamling tirsdag den 17. marts i Admiral Gjeddens Gård. Der var stort besøg.

Formanden, Niels Stampe, indledte med at mindes 3 medlemmer, der var afgået ved døden siden sidste generalforsamling. I sin beretning oplyste formanden, at et enkelt medlem ved julefesten havde givet foreningen så stor en gave, at den dækkede alle udgifterne ved juleaften i Ryvangen.

Hagbart Andersen ønskede, at kammeratskabet ville blive afløst af et venskab.

Arild Mikkelsen bragte en hilsen fra professor Ove Hoff, der var forhindret i at være til stede på grund af censorarbejde. Han omtalte forholdene omkring dannelsen af Modstandsbevægelsens Landsforbund.

Bille Hansen ønskede fanen med ved næste landsstævne.

Regnskabet fremlagdes af kasseren, Heinrich Winter, og godkendtes.

Til bestyrelsen genvalgte Niels Stampe med akklamation. Desuden genvalgte Sv. Aage Svendsen. Som suppleant nyvalgte Hagbart Andersen. Til landsrepræsentanter valgtes: Arild Mikkelsen, Heinrich Winter og Sv. Aage Svendsen, og som suppleanter Carl Petersen, Hagbart Andersen og Louis Rasmussen.

Arild Mikkelsen oplyste, at sammenkomsten i april ville blive en hyggeaften, hvor man ville drøfte fortid, nutid og fremtid.

Der arbejder et udvalg i Randers med planlægningen af landsstævnet den 30. og 31. maj. Nordmændene er i færd med at arrangere fællesrejse.

På et spørgsmål fra Bille Hansen oplystes, at såvel aktive som passive medlemmer havde adgang til generalforsamlingen, men naturligvis har kun de aktive stemmeret.

Dachau-Klubben

Sæt kryds i kalenderen for den 2. maj 1959.

Ovennævnte dato afholder Dachau-klubben sit hidtil største arrangement, i Borgernes Hus, Rosenborggade, i samarbejde med Amatørsce- nen Parcifal, som sikkert alle, der var tilstede ved vor Ungarns-aften, husker for deres fremragende spil i „Hvis et folk vil leve“.

Begge foreninger har kastet alle deres kræfter ind i arbejdet for at skaffe et anseligt overskud til den indsamling, som Den internationale Dachaukomité foretager i øjeblikket, og hvis formål er at rejse et monument i Dachaulejren.

Som det sikkert vil være de fleste bekendt har komitéen inviteret til en konkurrence blandt alle tidligere Dachaufanger om udkast til dette monument. Også vor klub deltager i denne konkurrence, idet klubben har opfordret arkitekt Brøbech til at deltage, men enten det nu bliver Brøbech's forslag, der bliver antaget til udførelse, eller ej, så må det være en kær pligt for alle tidligere Dachaufanger at være med til at rejse dette monument.

Et led i denne indsamling bliver som ovenfor omtalt en festlig teater-aften. Borgernes Hus har som de første villet være med til at støtte denne indsamling, idet lokalelejen, kroner 350,00, er blevet os godskrevet.

I næste nr. af „Pigtråd“ vil der fremkomme nærmere om selve fest-aftenens program. Men foreløbig sætter vi alle $\times$ ved den 2. maj 1959 og forbereder vore venner og bekendte på en glad aften, der støtter et godt formål.

S. B.

Generalforsamling.

Dachau-klubben afholdt sin årlige generalforsamling onsdag den 25. februar i Admiral Gjeddens Gård. Frem-mødet var godt.

Formanden, kørelærer Svend Busk, åbnede generalforsamlingen. Til diri-gent valgtes Dilling, der konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt

indvarslet. Han gav straks ordet til formanden, der aflagde beretning for det forløbne år. Kassereren aflagde det reviderede regnskab, beretning og regnskab godkendtes.

Fra bestyrelsen forelå to forslag.

Det første: Bestyrelsen foreslår lo-venes § 1 tilføjet „at mindes Dachau-lejrens befrielse den 29. april med kransnedlæggelse ved den ukendte kz-fanges monument ved Helligånds kirken.

Det andet forslag: At klubben til-slutter sig modstandsbevægelsens landsforbund.

Begge forslag blev vedtaget med alle stemmer for.

Valg til bestyrelsen: Formanden genvalgte med akklamation. Til be-styrelsen genvalgte Alfred Lind og nyvalgt blev Erik Beermann. Henry Poulsen, der var på valg, ønskede ikke at modtage genvalg, da hans hel-bred ikke var godt. Dilling og Vagn Poulsen genvalgte til revisorer.

Under eventuelt rettede formanden en varm tak til Henry Poulsen for hans mangeårige virke i klubbens be-styrelse. Dirigenten takkede for god og saglig behandling og sluttede ge-neralforsamlingen med et leve for klubben. Efter generalforsamlingen samlede medlemmerne sig om smør-rebrødsbordet, hvor vi havde nogle timers kammeratligt samvær.

★

Alle gamle Dachau-fanger opfor-dres til at møde ved Helligånds kir-ken den 29. april kl. 20 for at mindes Dachaulejrens befrielse.

Kammeraternes

Hjælpfond

er de raske kammeraters hilsen til de syge.

Mærkaterne fra Kammeraternes Hjelpe-fond kan fås gennem kontoret, St. Kan-nikestræde 10, K.

Giro 780.

H. P. THERKELSEN A/S

INTERNATIONALE
TRANSPORTER
KRUSAA

Telefon 71454* - Telex 3313
Telegr.adr.: INTERNATIO

Daglige forbindelser til og fra det
sydlige udland. Vi vil derfor altid
kunne give Dem fordelagtige
fragtrater

SHELL SERVICE STATION
v/ M. Hansen
Algade 2 - Sønderborg

KLEINSTRUP PEDERSEN
Ure & optik
Sønderborg

BRØDRENE EEGHOLM
SØNDERBORG

BAGERMESTRENE
RUGBRØDSFABRIK
I SØNDERBORG A/S

OTTO WOLF
Slagteri - Pøsemageri
St. Raadhusgade - Sønderborg

ALSISK FRØAVL A/S
SØNDERBORG

OPTIKER MØLLER
SØNDERBORG

SØNDERBORG
ANDELS-SVINESLAGTERI

SØNDERBORG
FORNIKLINGSANSTALT

MIDDELBO
MANUFAKTURFORRETNING
SØNDERBORG

HANS KNUDSEN

JERN- & STAALFORRETNING A/S
SØNDERBORG

JENS ANDERSEN
Manufaktur - Tricotage en gros
Sønderborg Telefon 2 20 80

M. G. HERMANSEN
Kastanieallé 31 Sønderborg

A/S DET NORDISKE KAMGARNSSPINDERI
SØNDERBORG

KORNIMPORTEN FOR ALS OG SUNDEVED
AKTIESELSKAB SØNDERBORG

SØNDERBORG KAFFERISTERI

BRUNO KOCK
AUTOMOBILER SØNDERBORG

BROAGER SPARE- OG LAANEKASSE

N. P. MØLLER
Tømrermester
Sundmarksvej 8 - Sønderborg

OVE E. BRUUN
Kartonnage- & æskeindustri
Møllegade 68 - Sønderborg

HANS HANSEN & CO. A/S
SØNDERBORG

ANDELSKASSEN FOR
SOTTRUP OG OMEGN

HERREMAGASINET
P. Hansen
Nordborg - Telefon 51610

KARL HEINZ PETERSEN
Aut. elektro installatør
Spang

PETERSEN
&
KNUDSEN
PADBORG

Modstandsbevægelsens Landsforbund en kends- gerning

Stiftet med ret god tilslutning.

Omkring 30 modstandsfolk samledes den 2. marts i et af auditorierne på Polyteknisk læreanstalt.

Professor Ove Hoff indledte med at byde velkommen, hvorefter cand. jur. O. Bjerregård valgtes til dirigent.

På tværs af alle regler for dirigenters virksomhed startede denne med at holde en tale, hvoraf fremgik, at striden interesserede ham levende.

Ove Hoff redegjorde for splittelsen. Arbejdet i Veteranerne var for meget udadvendt, og de hjemlige opgaver var ganske forsømt.

Thomas Sneum rettede voldsomme angreb på Veteranerne, men ligesom de øvrige talere understregede han, at vi ikke skulle se tilbage, men fremad.

De foreslåede love blev vedtaget, og disse fastslår, at hensigten er at samle modstandsorganisationer og tidligere modstandsfolk og veteraner fra de to verdenskrige og den finske vinterkrig 1939—40.

Som formand valgtes professor Ove Hoff, som næstformænd redaktør Stig Jensen og kaptajn Thomas Sneum.

Den øvrige bestyrelse består af: Bagermester Aug. Schmidt, Helsingør, inspektør Alfr. Jensen, Aunstrup, folketingsmand, borgmester Axel Ivan Petersen, Nykøbing M., fuldmægtig Erik Hartmann, kørelærer Sv. Busk, inspektør O. B. Bertelsen og rigsdagsbetjent Schmidt Hansen, de sidste fire alle København.

Hovedstammen i den nye sammenlutning er de modstandsorganisationer, som fornylig meldte sig ud af „Frihedskampens veteraner“: „De allieredes danske våbenfæller“, „Landsforeningen gestapofangerne“, „Nationalt værn“, „A-kompagnierne“, „Ringens afsnit 4“ og politiets A-S grupper, „Helsingegruppen“, „Ex Armyklubben“ og „Ex Service Men Club“.

Brigadeforeningen udmeldte sig også af Veteranerne. På et repræsentantskabsmøde i Helsingør har man ifølge Information drøftet striden, og man henstillede, at der blev optaget fordomsfri drøftelser af de foreliggende stridsspørgsmål. Man mente ikke i „Danforce“, at de var af en så dybtgående karakter, at parterne ik-

ke skulle kunne samles om at løse de fælles opgaver. På mødet d. 2. marts blev det meddelt, at man fra forskellig side var interesseret i, at der førtes fredsforhandlinger, men når man fra Landsforbundets side tilføjede, at det skulle ske „på vore betingelser“, er der jo ikke store muligheder for en fredsordning.

Det kunne tilføjes her fra bladet, at der jo er brug for og plads for begge foreninger. Den ene er mest udadrettet, den anden mere indadrettet, og ved to organisationer virke opnår man da også, at flere modstandsfolk organiseres end før, muligvis til gavn for sagen og til skade for ingen.

F—k.

BUCHENWALDKLUBBEN

På femtenårsdagen for deportationen, den 19. september d. å., agter bestyrelsen for københavnsafdelingen at markere dagen ved at foreslå kransenedlægning om formiddagen og kammeratligt samvær om aftenen.

Der vil på et passende sted i forhold til deltagerantallet blive arrangeret fælles middagsspisning, og prisen bliver 25 kr. pro persona.

Af hensyn til hele arrangementet må den enkelte skriftlig fremsende meddelelse om deltagelse til formanden, overpolitibetjent Julsgaard Larsen, og tegningen er bindende og slutter den 31. marts d. å.

»Josef — ET MENNESKE«

„Entwässerung“-holdet i Buchenwalde-lejren havde et surt job. I efteråret 1944 gravede de afvandingskanaler og kloaker i den „ydre“ lejr, og som sådan også ved lejrens garageanlæg. Ikke alene var det et surt job, det var også både et koldt, et vådt og et hårdt job. Capoen var ikke af de værste, idet han ikke viste sig ret meget. Særlig når det var dårligt vejr, holdt han sig borte. Men han havde heller ingen særlig grund til at overvåge os, for ville man holde varmen, var det nødvendigt at slide i det. Den sribede fangedragt luede ikke ret meget.

Der skete imidlertid noget, da holdet nærmede sig garageanlægget. Pludselig dukkede en medfange op. Vi havde set ham nogle gange, men ikke vekslet nogle bemærkninger med ham. Han havde tilsyneladende sit arbejde inden døre, og på hans nummer og af mærkerne på hans benklæder kunne man se, at det var en af de gamle häftlinge.

HAN kaldte den nærmeste af kammeraterne til sig ind i en af garagerne, hvor han havde indrettet sin egen „private“ hule, og gav ham en

gang „brasekartofler“. I dagens løb var hele flokken inde efter tur. Josef hed han, og han fortalte, at han holdt garagerne rene og havde efterhånden fået indrettet sig ganske komfortabelt. Hans hule var indrettet inde i en garage, hvor han stod og huggede brænde, og han sørgede altid for, at der var så meget brænde, at han bag bunknen i fred og ro for nysgerrige „SS-blikke“ kunne have sine „sager“. Der var ingen grænser for, hvad han havde her. Han gik de „SS'ere“, der var beskæftiget i garagerne, til hånde, og han formåede at aflokke dem næsten alle former for fødevarer.

Det blev en god tid, der nu kom for os, så længe vi var i nærheden af ham. Han vidste ikke det gode, han skulle gøre os. Dagen igennem skiftedes vi til at sidde inde hos ham i varmen og hygge os ved hans hjemmelavede komfur ovenpå en lille kakkelovn. Ustandseligt stod der noget og sydede her. Det var helt ud fantastisk, hvad han serverede. Ikke alene kartofler, men brød og kød, ja, sukker — var han i stand til at fremtrylle. Og det var en ekstra fornøjelse at se, hvordan det glædede ham at kunne gøre noget for os.

KORT før jul skulle vi bort fra lejren, og den dag, vi skulle bort, stod vi hele dagen på appelplassen uden at få hverken vådt eller tørt. For sidste gang viste han sig, som den han var, idet han pludselig dukkede op og stak et par brød til os.

Hvem var han da, denne Josef — østrigeren, som havde siddet i lejren i så mange år? Blot en af mange, som netop på grund af sine menneskelige egenskaber var havnet her.

Hvad der senere blev af ham, ved jeg ikke, men af og til sender man ham en tanke.

Ikke ilde, hvis man engang kunne træffe dette menneske.

86231.

Vercors: HAVETS STILHED.
Oversat af Paul la Cour.
64 sider. Borgens Forlag.

Vi er i Frankrig under den anden verdenskrig. Landet er besat. En tysk officer indkvarteres hos en fransk kunstner, hvis niece styrer hus for ham. Bogen skildrer den passive modstand mod den indtrængte fjende.

„LE SILENCE DE LA MERE“, som bogens franske titel er, er skrevet af den franske tegner Jean Bruller (født 1912). Vercors er et pseudonym.

Jean Bruller oprettede sit eget forlag, da tyskerne havde besat Frankrig, og udgav illegalt bøger, deriblandt også sin egen „LE SILENCE DE LA MERE“.

Den udkom — efter hvad en fransk litteraturhistorie oplyser — illegalt i de fleste besatte lande.

Her i Danmark udkom den — det var vist i 1942 — i en illegal duplikeret udgave under titelen „HAVET TIER“. Første legale udgave kom i 1956.

Det er en lille smuk novelle, en særegen stilfærdig novelle — og dog? Når man har læst den sidste side, føler man det, som havde man fået en knytnæve lige i synet, eller var det — — i hjertekulen. „HAVETS STILHED“ har noget at sige til os alle.

KRISTIAN ANDERSEN.

De danske byvåben i gave til Paris

Frihedskampens Veteraner har sendt en flot gave til World Veterans Federations nye hovedkvarter i Paris. Gaven består i udstyr til et af bygningens lokaler, og det mest bemærkelsesværdige er det dejlige tæppe på gulvet, fremstillet af væversken Margrethe Jensen i Odense. Tæppet har som motiv en række danske byvåben, heriblandt Roskilde byvåben, medtaget på initiativ af lederen af den sjællandske organisation under krigen, Børge Lindegaard Olsen, der i dag er medlem af præsidiet for Frihedskampens Veteraner. Blandt den øvrige udsmykning af værelset ses to af Arne Jacobsens „svanestole“.